

The mediating role of L2 motivational self system in relationship between Personality Traits with English Anxiety in Students

Fatemeh. Hassanzadeh¹, Alireza. Homayouni*², Jamal. Sadeghi³ & Nabiallah. Akbarnatajshob³

1. Ph. D student of Educational Psychology, Department of Psychology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol Iran.
2. Assistance Professor, Department of Psychology, Bandar Gaz Branch, Islamic Azad University, Bandar Gaz, Iran.
3. Assistance Professor, Department of Psychology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran.

ARTICLE INFORMATION	ABSTRACT
Article type Original research Pages: 140-149 Corresponding Author's Info Email: homayouni.ar@gmail.com	Background and Aim: The aim of the present study was to investigate the The mediating role of L2 motivational self system in relationship between Personality Traits with English Anxiety in Students. Methods: The research method was descriptive-correlation based on structural equations. The statistical population of the present study consisted of all female high school students in the ninth grade of 10 public schools in the academic year 2021. In this study, 350 people as a sample size by two-stage cluster sampling method. Students were selected. To collect data from HEXACO Personality Traits Questionnaire (2013), Taguchi, et al's Self-Motivational System Questionnaire (2009) and Khalaf Ali's English Language Anxiety Questionnaire (2017) were used. Structural equations with SPSS18 and AMOS23 software were used to analyze the data. Results: Findings showed that personality traits and language self-motivational system have a direct effect on English language anxiety in students. Also, personality traits have a significant effect on English language anxiety through mediation of language self-motivational system in students. Conclusion: In general, the research model was approved and the research variables were able to predict 49% of the English language anxiety variable. The present study shows the importance of cognitive and motivational factors in explaining English anxiety.
Article history: Received: 2022/07/19 Revised: 2022/11/07 Accepted: 2022/11/29 Published online: 2023/03/18	
Keywords: <i>Personality Traits, Language Self Motivational System, English Anxiety</i>	

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Hassanzadeh, F., Homayouni, A., Sadeghi, J., & Akbarnatajshob, N. (2022). The mediating role of L2 motivational self system in relationship between Personality Traits with English Anxiety in Students. *Jayps*, 3(3): 140-149.

نقش واسطه‌ای سیستم خودهای انگیزشی زبان در رابطه بین صفت‌های شخصیتی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش آموزان

فاطمه حسن زاده^۱، علیرضا همایونی*^۲، جمال صادقی^۳ و نبی‌الله اکبرنتاج^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
۲. گروه روانشناسی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران
۳. گروه روانشناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: علمی- پژوهشی صفحات: ۱۴۹-۱۴۰ اطلاعات نویسنده مسئول ایمیل: homayouni.ar@gmail.com سابقه مقاله	
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۲۸ تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۰۸/۱۶ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۹/۰۸ تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۲۷	
واژگان کلیدی صفت‌های شخصیتی، سیستم خودهای انگیزشی زبان، اضطراب زبان انگلیسی.	زمینه و هدف: بررسی یادگیری زبان خارجی از دیدگاه‌های خودهای انگیزشی نه تنها به فهم بهتر انگیزه‌ی زبان انگلیسی دانش آموزان کمک می‌کند، بلکه درکی شفاف‌تر از تاثیر انگیزش بر میزان اضطراب زبان خواهد رساند؛ لذا هدف از پژوهش حاضر تعیین نقش واسطه‌ای سیستم خودهای انگیزشی زبان در رابطه بین صفت‌های شخصیتی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش آموزان بود. روش پژوهش: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی مبتنی بر معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی ۵۲۵ دانش آموز دختر متوسطه اول پایه نهم ۱۰ مدرسه دولتی شهر بابل در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ تشکیل دادند. در این پژوهش برای تعداد ۳۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه به روش خوشه‌ای دو مرحله‌ای دانش آموزان انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه صفت‌های شخصیتی هگزاکو (۲۰۱۳)، پرسشنامه سیستم خودهای انگیزشی زبان تاگوچی، مجید و پایبی (۲۰۰۹) و پرسشنامه اضطراب کلاس زبان انگلیسی علی خلف علی (۲۰۱۷) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از معادلات رگرسیونی ساختاری با نرم افزار SPSS18 و AMOS23 استفاده شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد که صفت‌های شخصیتی، سیستم خودهای انگیزشی زبان بر اضطراب زبان انگلیسی در دانش آموزان اثر مستقیم دارند ($P=0/05$). همچنین صفت‌های شخصیتی بر اضطراب زبان انگلیسی با واسطه‌گری سیستم خودهای انگیزشی زبان در دانش آموزان اثر معنی داری دارد ($P=0/05$). نتیجه‌گیری: به طور کلی مدل پژوهش تایید شد و متغیرهای پژوهش توان پیش بینی ۴۹ درصدی از متغیر اضطراب زبان انگلیسی را دارا بودند؛ از این رو نتایج پژوهش حاضر نشانگر اهمیت عوامل شناختی در تبیین اضطراب زبان انگلیسی است.

انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است. تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

حسن زاده، فاطمه، همایونی، علیرضا، صادقی، جمال، و اکبرنتاج، نبی‌الله. (۱۴۰۱). نقش واسطه‌ای سیستم خودهای انگیزشی زبان در رابطه بین صفت‌های شخصیتی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش آموزان. *دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۳(۳): ۱۴۹-۱۴۰.

مقدمه

زبان به عنوان توسعه یافته‌ترین ابزار فکری که برای برقراری ارتباط بین انسان‌ها و جوامع انسانی به کار برده می‌شود، انتقال مفاهیم پیچیده ذهنی را به ساده‌ترین و کامل‌ترین شکل ممکن میسر می‌سازد (اسمالی^۱، ۲۰۱۷). روان‌شناسان در این مورد اتفاق نظر دارند که از راه زبان، انسان تحول اساسی پیدا می‌کند و ارتباط تمدن‌ها و شکل‌گیری تاریخ مرهون زبان، گفتگو و ارتباط کلامی است (بیات، هاشمی و نقش، ۱۳۹۴). از طرفی این فرایند یادگیری زبان دوم همواره با مقداری اضطراب همراه می‌باشد (علی خلف علی^۲، ۲۰۱۷)، از مهمترین عوامل آن می‌توان به اضطراب زبان انگلیسی^۳ اشاره کرد (سویسن و دیوایل^۴، ۲۰۱۸). به طور کلی اضطراب نوعی حالت نگرانی و ناآرامی است که حسی شبیه ترس در فرد ایجاد می‌کند (عباس نژاد و ذوقی، ۱۳۹۵). تجربه اضطراب ممکن است مربوط به مهارت خاصی از جمله یادگیری زبان انگلیسی باشد (تامسون و لی^۵، ۲۰۱۴). اضطراب زبان انگلیسی، به احساس تنش و بیم در موقعیت‌های زبان انگلیسی، شامل حرف زدن، گوش دادن و یادگیری مربوط می‌شود (سلیمانی، سرخوش، نوری پورلیاوی، دهقان و حسینیان، ۱۳۹۸). از طرفی دیگر عوامل شخصیتی مرتبط با اجتماع نیز از جمله مهمترین عواملی می‌باشند که در شکل‌گیری شناخت‌ها و رفتارها تاثیر بسزایی دارد که تشکیل دهنده سازه صفات شخصیت^۶ در افراد هستند (کورنیاسی^۷، ۲۰۱۹). صفات‌های شخصیتی یعنی مجموعه‌ای از رفتار و شیوه‌های تفکر شخص در زندگی روزمره که با ویژگی‌های بی‌همتا بودن، ثبات (پایداری) و قابلیت پیش‌بینی مشخص می‌شود (دی ورایز و ون گلدر^۸، ۲۰۱۳). شخصیت، به عنوان یک متغیر روان‌شناختی که تمامی رفتارهای انسان را در عرصه زندگی شخصیتی و اجتماعی تحت تاثیر قرار می‌دهد، گاهی می-

تواند در اثر صفات ناسازگارانه، فرد و اطرافیان را با مشکل جدی مواجه سازد (خطیب، ناظر، نعمت الله زاده ماهانی و صدر محمدی، ۱۳۹۵). رفتارهای اضطرابی می‌تواند ریشه در ویژگی‌های پایدار شخصیتی داشته باشد (وورال^۹، ۲۰۱۹). ابعاد صفات شخصیت نشان دهنده تاثیر عوامل هیجانی در یادگیری افراد است (خویا^{۱۰}، ۲۰۱۸). بررسی یادگیری زبان خارجی از دیدگاه‌های خودهای انگیزشی^{۱۱} نه تنها به فهم بهتر انگیزه‌ی زبان انگلیسی دانش آموزان کمک می‌کند، بلکه درکی شفاف‌تر از تاثیر انگیزش بر میزان اضطراب زبان خواهد رساند (عبداله زاده و بایی، ۱۳۸۸). مدل سیستم خودهای انگیزشی زبان خارجی^{۱۲} که توسط دورنی^{۱۳} (۲۰۰۹) مطرح شد با اساس قرار دادن الگوهای قبلی و شواهدی تجربی از مطالعات روان‌شناسی انگیزه و انگیزه زبان خارجی، سیستم خودهای انگیزشی زبان خارجی را به عنوان مدلی با سه جنبه پیشنهاد داد که عبارتند از خود - آرمان زبان خارجی^{۱۴}، خود - باید زبان خارجی^{۱۵} و تجربه یادگیری زبان خارجی^{۱۶}. بر اساس نظر درونی خود - آرمان زبان خارجی جنبه زبانی خود - آرمان یک شخص است و نماینده تصویر آرمانی از نوع کاربرد زبانی است که شخص آرزوی آن را دارد (بدمکیگلو، کاراتس و ارگین^{۱۷}، ۲۰۱۷). خود-باید زبان خارجی جنبه زبانی خود-باید شخص است. این جنبه کمتر درونی شده به ویژگی‌هایی اطلاق می‌شود که شخص عقیده دارد باید دارا شود (مانند وظایف، مسئولیت‌ها، یا اجبارهای مختلف) (یوان^{۱۸}، ۲۰۱۸). بین ابعاد سیستم خودهای انگیزشی زبان دوم بعد تجربه یادگیری زبان دوم بیشترین تاثیر را بر تلاش فرد دارد (پاپی^{۱۹}، ۲۰۱۰). اهمیت این بعد از آنجاست که برای بعضی زبان

9. Vural

10. KHOUYA

11. self-motivation

12. the L2 motivational self system

13. Zoltan Dorniyev

14. the L2 idea self

15. the L2 ought to self

16. the L2 learning experience

17. Bademcioglu, Karatas, & Ergin

18. Yuan

19. Papi

1. ASMALI

2. Ali Khalaf Ali

3. english language anxiety

4. Sevinç & Dewaele

5. Thompson & Lee

6. personality trait

7. Kurniasy

8. De Vries & Van Gelder

بسیاری دارد. خویا^۷، (۲۰۱۸) نشان داد که بین اضطراب زبان انگلیسی و پنج عامل بزرگ شخصیت رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به اهمیت یادگیری زبان خارجی در دنیای پرچالش امروز و دغدغه‌هایی که بر سر راه یادگیری زبان خارجی به ویژه زبان انگلیسی وجود دارد، محقق در نظر دارد به بررسی متغیرهای روان شناختی مرتبط با مشکل اضطراب زبان انگلیسی پرداخته و این رابطه را در قالب ارائه یک مدل بررسی کرده و به سوال زیر پاسخ دهد که در سیستم خودهای انگیزشی زبان رابطه بین صفت‌های شخصیتی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش آموزان نقش واسطه‌ای دارد؟

روش پژوهش

این پژوهش با توجه به هدف آن از نوع پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها به صورت مقطعی و تحلیل آن‌ها به روش توصیفی و از نوع پژوهش‌های همبستگی مبتنی بر روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی ۵۲۵ دانش آموز دختر متوسطه اول پایه نهم ۱۰ مدرسه دولتی شهر بابل در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ تشکیل دادند. برای سازگاری با الگوی معادلات ساختاری تعداد نمونه مشروط بر بدست آمدن تعداد بیشتر از ۲۰۰ نمونه باید بر اساس حداقل ضریب ۱۵ و حداکثر ضریب ۳۰ برای تعداد متغیرهای مشاهده شده باشد (استیونس، ۱۹۹۴، به نقل از هومن، ۱۳۹۳)، در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه با توجه به تعداد متغیرهای مشاهده شده و تخصیص ضریب ۱۰ برای هر متغیر مشاهده شده (۱۷ متغیر مشاهده شده در مدل)، با احتمال پرسشنامه‌های ناقص ۲۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه به روش خوشه‌ای دو مرحله‌ای دانش آموزان انتخاب شدند، در مرحله اول از بین ۱۰ مدرسه، ۷ مدرسه انتخاب گردید و سپس در مرحله دوم از بین ۲۱ کلاس مدارس منتخب ۱۴ کلاس (۲۵ نفره) به صورت گروهی انتخاب شدند و

آموزان، انگیزه اولیه برای یادگیری زبان از هیچ تصویر درونی یا بیرونی سرچشمه نمی‌گیرد، بلکه بیشتر از درگیری موفقیت‌آمیز با فرآیند واقعی یادگیری زبان ناشی می‌شود، به همین دلیل می‌توان گفت می‌تواند در بروز اضطراب یادگیری موثر باشد (یوان، ۲۰۱۸). یوکی و تاکوچی^۱ (۲۰۱۹)، در پژوهشی ارائه دادند ناهمخوانی بین خود «واقعی» و خود «آرمانی» با هیجانات منفی از جمله اندوه و افسردگی^۲ ارتباط دارد، در حالی که ناهمخوانی بین خود «واقعی» و خود «باید» با هیجانات مربوط به بی‌قراری و اضطراب مربوط می‌شوند. همچنین مارتینوچ و سوریچ^۳ (۲۰۱۸)، دریافت بین خود «باید» و خود «آرمانی» با اضطراب و احساس گناه مرتبط هستند به طوری که این ارتباط متناقض باعث رفتارهای اجتنابی مانند غیبت از کلاس درس و به تعویق انداختن تکلیف می‌شود.

در همین راستا همایونی و همایونی (۱۳۹۷) نشان دادند که بین ویژگی‌های شخصیتی با اضطراب زبان رابطه وجود دارد. ادیب سرشکی، کنعانی و حسین زاده (۱۳۹۵) دریافتند که استفاده از راهبردهای انگیزشی منجر به افزایش وضعیت انگیزه و خرده مقیاس‌های آن (نگرش، اعتماد بنفس و اضطراب) در دانشجویان شد. اوزکایانک^۴ (۲۰۲۰) به این نتیجه رسید که بین ترجمه زبان، اضطراب در کلاس درس زبان‌های خارجی، سیستم خود انگیزشی و درک موفقیت‌آمیز از زبان خارجی مدل علی برقرار است. ون نجنویس، اوتن و فلاچ^۵ (۲۰۱۸) نشان دادند که بین ویژگی‌های شخصیت با یادگیری و اضطراب مرتبط با آن رابطه معنی داری وجود دارد. خیروتدینووا و لبدو^۶ (۲۰۱۶) دریافتند که شخصیت دانش آموزان دبیرستان با کاهش میزان اضطراب و افزایش سطح توانمندی دانش آموزان در فرایند یادگیری زبان اثر

1. Ueki & Takeuchi
2. depression
3. Martinović & Sorić
4. Özkaynak
5. van Niejenhuis, Otten, & Flache
6. Khairutdinova, & Lebedeva

شد. این آزمون با استفاده از مقیاس شش درجه‌ای لیکرت با عدد ۶ نشان دهنده کاملاً موافقم و ۱ نشان دهنده کاملاً مخالفم مورد سنجش قرار می‌گیرند. خرده مقیاس خود- باید زبان انگلیسی: که با سوال‌های ۱ تا ۶ سنجیده می‌شود. خرده مقیاس خود- آرمان زبان انگلیسی: که با سوال‌های ۷ تا ۱۲ سنجیده می‌شود. خرده مقیاس تلاش هدفمند: که با سوال‌های ۱۳ تا ۱۸ سنجیده می‌شود. خرده مقیاس تجربه یادگیری زبان انگلیسی: که با سوال‌های ۱۹ تا ۲۴ سنجیده می‌شود. روایی سازه و محتوا توسط سازندگان تایید شد و پایایی به روش آلفای کرونباخ بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۵ بدست آمد. حداقل نمره کل برابر با ۲۴ تا حداکثر ۱۴۴ می‌باشد، نمره بالا نشان دهنده وضعیت خوب است. در ایران در پژوهش همایونی (۱۳۹۴) پایایی به روش آلفای کرونباخ برای خود- باید زبان انگلیسی ۰/۸۲، خود- آرمان زبان انگلیسی ۰/۷۶، تجربه یادگیری زبان انگلیسی ۰/۸۰ و تلاش هدفمند ۰/۷۴ به دست آمد. در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برای خود- باید زبان انگلیسی ۰/۷۵، خود- آرمان زبان انگلیسی ۰/۷۴، تجربه یادگیری زبان انگلیسی ۰/۷۱ و کل ۰/۷۷ به دست آمد.

۳. پرسشنامه اضطراب کلاس زبان انگلیسی علی خلف علی^۲ (۲۰۱۷). این مقیاس توسط علی خلف علی (۲۰۱۷) طراحی شده است. نسخه اولیه این پرسشنامه ۴۶ سوالی بوده است که در نهایت نسخه نهایی به تعداد ۳۲ ماده تقلیل یافت. هر گزینه اضطراب زبان انگلیسی را بر یک طیف ۵ درجه‌ای مقیاس لیکرت از کاملاً موافق (۱) تا کاملاً مخالف (۵) تنظیم شده است. این پرسشنامه دربرگیرنده چهار خرده مقیاس اضطراب صحبت کردن (۸ گویه)، اضطراب نوشتن (۸ گویه)، اضطراب خواندن (۸ گویه) و اضطراب شنیدن (۸ گویه) می‌باشد. حداقل نمره کل برابر با ۳۲ تا حداکثر ۱۶۰ می‌باشد، نمره بالا نشان

در فرآیند اجرایی در ابتدا قبل از شروع نمونه‌گیری توضیحاتی در خصوص هدف مطالعه و حفظ رازداری مطالب به آزمودنی‌ها داده شد و همزمان رضایت نامه آگاهانه در خصوص شرکت نمونه‌ها در پژوهش از افراد دریافت گردیده شد، سپس پرسشنامه‌ها از نمونه‌ها دریافت گردیده شد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از مدل یابی معادلات رگرسیونی ساختاری استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS و Amos استفاده شد.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه صفت‌های شخصیتی هگزاگو (۲۰۱۳). دی ورایز و ون گلسدر (۲۰۱۳) با استفاده از مدل‌های هگزاگو، فرم کوتاه شده پرسش نامه شخصیتی هگزاگو را مطرح کرد که دارای ۲۴ گویه می‌باشد. این پرسش نامه شامل شش بعد وسیع صداقت تواضع ۱۸، ۱۲، ۶، ۲۳، ۱۷، ۱۱، ۵، ۲۲، ۱۶، ۱۰، ۴، خوشایندی ۲۱، ۱۵، ۹، ۳، و وظیفه‌شناسی ۲۰، ۱۴، ۸، ۲ و گشودگی به تجربه ۱۹، ۱۳، ۷، ۱ است که هر یک از مقیاس‌ها شامل ۴ سوال است. این پرسش نامه بر اساس مقیاس لیکرت ۵ نقطه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) تهیه شده است. در مطالعات دی ورایز و ون گلسدر (۲۰۱۳) روایی سازه تایید شد و پایایی خرده مقیاس‌ها بالای ۰/۸۰ گزارش شد. پایایی بازآزمایی و ضریب همبستگی موازی قابل قبولی بین خرده مقیاس‌ها با فرم بلند هگزاگو گزارش شده است. بشرپور، طاهری فرد و محمدی (۱۳۹۸) روایی سازه را تایید نمود و ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های هگزاگو نیز در دامنه ۰/۷۸ تا ۰/۹۴ بدست آمد.

۲. پرسشنامه سیستم خودهای انگیزشی زبان تاگوچی، مجید و پاپی^۱ (۲۰۰۹). این پرسشنامه توسط تاگوچی، مجید و پاپی در سال ۲۰۰۹ و ۲۴ سوالی بر اساس نظریه زولتان دورنی (۲۰۰۳) و (۲۰۰۵) ساخته

2. Ali Khalaf Ali

1. Taguchi, Magid, & Papi

برای اضطراب صحبت کردن ۰/۷۲، اضطراب نوشتن ۰/۷۳، اضطراب خواندن ۰/۶۸، اضطراب شنیدن ۰/۷۰ و کل ۰/۷۵ برآورد شده است.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت کنندگان در پژوهش برابر با ۱۴/۱۲ (۲/۵۵) سال بود؛ و همه شرکت کنندگان دختر و در مقطع اول متوسطه مشغول به

دهنده وضعیت بد است. علی خلف علی (۲۰۱۷) ضریب پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۰ محاسبه نموده است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای چهار خرده مقیاس اضطراب صحبت کردن ۰/۸۴، اضطراب نوشتن ۰/۸۴، اضطراب خواندن ۰/۸۴، و اضطراب شنیدن ۰/۸۳ برآورد شده است. پس از ترجمه پرسشنامه، روایی سازه و همزمان در

جدول ۱. ماتریس همبستگی صفتهای شخصیت و سیستم خودهای انگیزشی زبان با اضطراب زبان انگلیسی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۴	۱۵	
صداقت - تواضع	۱															
تهییج پذیری	۸۱**	۱														
برون گرایی	۳۴**	۴۲**	۱													
خوشایندی	۲۷**	۴۱**	۳۲**	۱												
وظیفه شناسی	۶۹**	۸۹**	۴۴**	۳۳**	۱											
گشودگی به تجربه	۴۶**	۵۸**	۸۷**	۴۶**	۶۳**	۱										
صفتهای شخصیتی	۷۷**	۸۵**	۷۷**	۵۹**	۸۷**	۸۸**	۱									
خود - باید زبان انگلیسی	۲۷**	۲۵**	۳۳**	۱۷**	۲۶**	۲۵**	۲۵**	۱								
خود - آرمان زبان انگلیسی	۲۷**	۳۲**	۳۹**	۲۶**	۳۵**	۴۲**	۴۳**	۸۱**	۱							
تجربه یادگیری زبان انگلیسی	۳۰**	۳۲**	۴۸**	۳۳**	۴۳**	۵۲**	۵۱**	۸۲**	۹۱**	۱						
تلاش هدفمند	۳۰**	۲۷**	۴۷**	۳۲**	۴۲**	۵۱**	۵۰**	۸۳**	۹۳**	۸۷**	۱					
سیستم خودهای انگیزشی زبان	۳۰**	۳۳**	۴۳**	۲۷**	۳۷**	۴۶**	۴۶**	۹۲**	۹۴**	۹۶**	۹۷**	۱				
اضطراب صحبت کردن	-۲۵**	-۳۲**	-۴۲**	-۳۳**	-۳۹**	-۴۶**	-۴۵**	-۱۹**	-۲۶**	-۳۳**	-۳۳**	-۲۸**	۱			
اضطراب نوشتن	-۳۰**	-۳۲**	-۴۵**	-۱۷**	-۲۹**	-۴۶**	-۴۴**	-۲۸**	-۲۹**	-۳۲**	-۳۳**	-۳۲**	-۳۴**	۱		
اضطراب خواندن	-۳۰**	-۳۶**	-۵۱**	-۲۷**	-۲۷**	-۵۳**	-۵۰**	-۳۱**	-۳۳**	-۴۳**	-۴۲**	-۳۹**	-۷۸**	-۷۴**	۱	
اضطراب شنیدن	-۲۹**	-۳۴**	-۴۷**	-۲۵**	-۳۶**	-۴۹**	-۴۷**	-۲۸**	-۳۱**	-۴۰**	-۳۹**	-۳۵**	-۷۴**	-۷۱**	-۹۳**	۱
اضطراب زبان انگلیسی	-۳۳**	-۳۸**	-۵۳**	-۲۹**	-۴۰**	-۵۶**	-۵۳**	-۳۱**	-۳۴**	-۴۲**	-۴۱**	-۳۸**	-۷۹**	-۸۲**	-۹۷**	-۹۴**
میانگین	۱۳/۰۸	۱۲/۲۶	۱۲/۹۸	۱۱/۵۲	۱۰/۴۷	۱۴/۲۲	۱۴/۸۴	۱۹/۴۶	۱۳/۶۵	۱۶/۵۹	۱۳/۱۷	۶۲/۸۷	۲۶/۶۸	۱۹/۰۰	۱۹/۴۰	۱۶/۴۳
انحراف استاندارد	۱/۴۰	۱/۱۴	۱/۳۳	۰/۷۵	۰/۶۹	۱/۴۲	۵/۳۳	۳/۹۳	۲/۰۴	۲/۸۸	۲/۴۱	۱۰/۸۳	۲/۸۱	۳/۴۷	۲/۸۷	۲/۰۶

پژوهش حاضر تایید شد و پایایی به روش الفای کرونباخ تحصیل بودند.

*در سطح ۰/۰۵ معنی داری است. *در سطح ۰/۰۱ معنی داری است.

نتایج مندرج در جدول ۱: همبستگی معنی داری بین متغیرهای صفت‌های شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان با اضطراب زبان انگلیسی وجود دارد. به طور مشخص همبستگی منفی معنی داری بین متغیر صفت‌های شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان با اضطراب زبان انگلیسی در آزمودنی‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۲: شاخص‌های برازش حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها و متغیرها

نام آزمون	توضیحات	مقادیر قابل قبول	مقدار به دست آمده
χ^2/df	کای اسکوتر نسبی	<۳	۲/۳۸۹
RMSEA	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	<۰/۱	۰/۰۳۳
GFI	شاخص برازندگی تعدیل یافته	>۰/۹	۰/۹۹۵
NFI	شاخص برازش نرم	>۰/۹	۰/۹۹۲
CFI	شاخص برازش مقایسه‌ای	>۰/۹	۰/۹۹۰
DF			۱۴۲

با توجه جدول (۲) مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۳۳ است؛ لذا این مقدار کمتر از ۰/۱ است که نشان دهنده این است که میانگین مجذور خطاهای مدل مناسب است و مدل قابل قبول می‌باشد. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی (۲/۳۸۹) بین ۱ و ۳ می‌باشد و میزان شاخص GFI، CFI و NFI نیز تقریباً برابر و بزرگتر از ۰/۹ می‌باشد که نشان می‌دهند مدل اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش، مدلی، مناسب است.

جدول ۳: برآورد مستقیم مدل با روش حداکثر درست نمایی (ML)

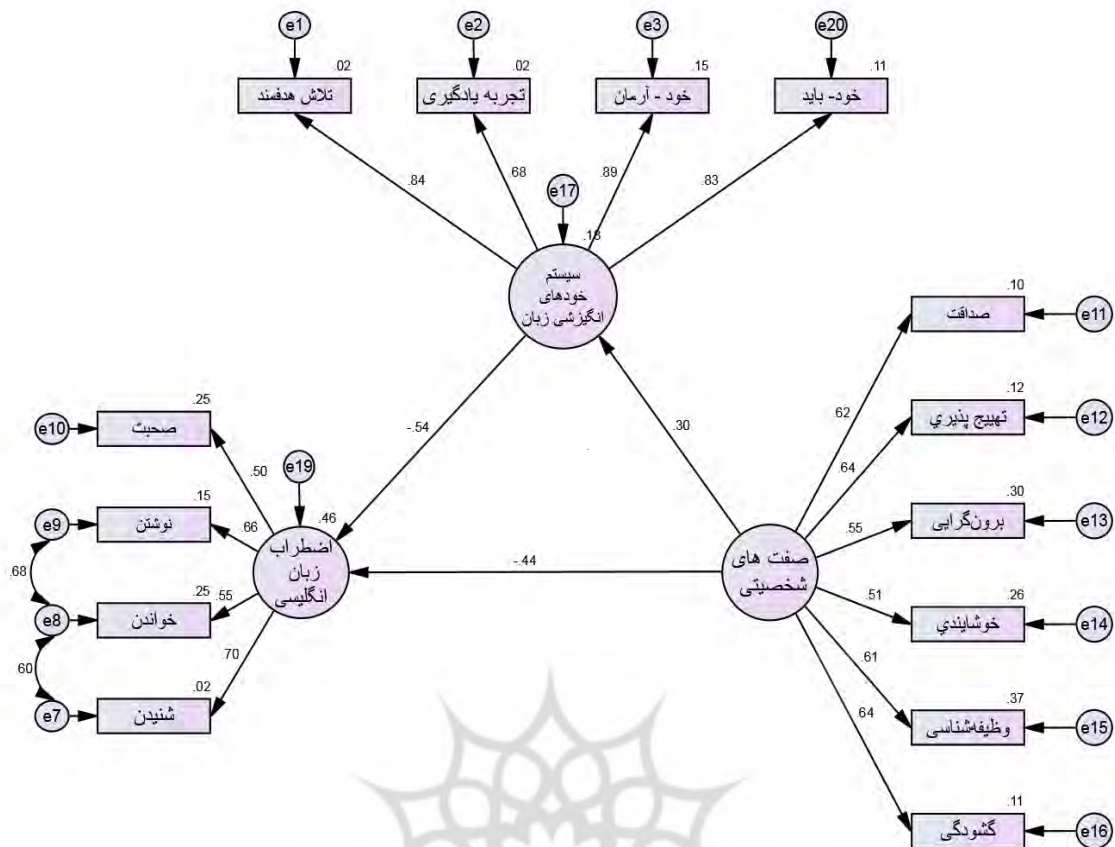
متغیر	b	β	R ²	آماره t	P
صفت‌های شخصیتی بر اضطراب زبان انگلیسی	-۰/۵۵۱	-۰/۴۴۶	۰/۲۴۵	۳/۹۹۱	۰/۰۰۱
سیستم خودهای انگیزشی زبان بر اضطراب زبان انگلیسی	-۰/۴۱۰	-۰/۳۴۵	۰/۱۴۱	۳/۱۵۹	۰/۰۰۱

با توجه جدول (۳) مقادیر بدست آمده از آماره‌های وزنی رگرسیونی جهت تعیین مقادیر اثر (B) با توجه به سطح معناداری بدست آمده از نسبت بحرانی مشاهده می‌شود که نشان دهنده مقادیر اثر معنادار خرده‌مقیاس‌ها بر متغیر کلی و متغیر برون‌زا (صفت‌های شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان) بر متغیر درون‌زای نهایی (اضطراب زبان انگلیسی) می‌باشند.

جدول ۴: برآورد غیر مستقیم مدل با استفاده از روش بوت استرپ

متغیر	B	R ²	حد پایین	حد بالا	معنی داری
صفت‌های شخصیتی بر اضطراب زبان انگلیسی با واسطه‌گری سیستم خودهای انگیزشی زبان	-۰/۵۴۸	۰/۴۶۹	-۰/۶۱۲	-۰/۴۲۳	۰/۰۰۱

با توجه جدول (۴) با توجه به مقادیر استاندارد شده (β)، به دست آمده، مسیرهای غیر مستقیم در نظر گرفته شده با توجه به مقادیر استاندارد شده (β)، به دست آمده، مسیر غیر مستقیم، صفت‌های شخصیتی با میانجی‌گری

شکل ۱. مدل نهایی آزمون شده به همراه آماره‌های پیش بینی استاندارد شده

با توجه به آماره‌های بدست آمده از سه شاخص اساسی مطلق، تطبیقی و مقتصد، مدل پژوهش مورد تایید واقع گردید و به طور کلی دو متغیر توان پیش بینی ($R^2=0/46$) از متغیر اضطراب زبان انگلیسی را دارا می‌باشند، که ۴۶ درصد اضطراب زبان انگلیسی توسط متغیرهای صفتهای شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان در مسیرهای مستقیم و غیر مستقیم قابل تبیین می‌باشد.

با توجه به آماره‌های بدست آمده از سه شاخص اساسی مطلق، تطبیقی و مقتصد، مدل پژوهش مورد تایید واقع گردید و به طور کلی دو متغیر توان پیش بینی ($R^2=0/46$) از متغیر اضطراب زبان انگلیسی را دارا می‌باشند، که ۴۶ درصد اضطراب زبان انگلیسی توسط متغیرهای صفتهای شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان در مسیرهای مستقیم و غیر مستقیم قابل تبیین می‌باشد.

با توجه به آماره‌های بدست آمده از سه شاخص اساسی مطلق، تطبیقی و مقتصد، مدل پژوهش مورد تایید واقع گردید و به طور کلی دو متغیر توان پیش بینی ($R^2=0/46$) از متغیر اضطراب زبان انگلیسی را دارا می‌باشند، که ۴۶ درصد اضطراب زبان انگلیسی توسط متغیرهای صفتهای شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان در مسیرهای مستقیم و غیر مستقیم قابل تبیین می‌باشد.

با توجه به آماره‌های بدست آمده از سه شاخص اساسی مطلق، تطبیقی و مقتصد، مدل پژوهش مورد تایید واقع گردید و به طور کلی دو متغیر توان پیش بینی ($R^2=0/46$) از متغیر اضطراب زبان انگلیسی را دارا می‌باشند، که ۴۶ درصد اضطراب زبان انگلیسی توسط متغیرهای صفتهای شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان در مسیرهای مستقیم و غیر مستقیم قابل تبیین می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌ای سیستم خودهای انگیزشی زبان در رابطه بین صفتهای شخصیتی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش آموزان بود. به طور مشخص صفتهای شخصیتی بر اضطراب زبان انگلیسی با واسطه‌گری سیستم خودهای انگیزشی زبان در دانش آموزان اثر غیر مستقیم دارد و این نتایج در جهت روابط این متغیرها با یکدیگر همسو با یافته‌های همایونی و همایونی (۱۳۹۷)، ادیب سرشکی، کنعانی و حسین زاده

شناخت ناکافی از اطلاعات محیطی و درک هیجانی است، که این شرایط در محیط یادگیری تحصیلی می‌تواند قابل تبیین باشد. صفت‌های شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان موجود در فرد عامل اصلی حاکم بر میزان معنی‌دار بودن مطالب جدید و مقدار دریافت و نگهداری آن در ذهن اوست. همچنین می‌توان آن را در برگیرنده یکی از انواع مهارت‌های ذهنی دانست که اهمیت به خصوصی در یادگیری دارد (رضایی و یوسفی، ۱۳۹۷). بر اساس نظریه نوین یادگیری، صفت‌های شخصیتی و سیستم انگیزشی یک فرایند کنترل است که سبب کنترل عوامل منفی مانند استرس و اضطراب می‌گردد، فرایندی درونی که براساس آن یادگیرندگان، روش‌های توجه، یادگیری، یادآوری و تفکر خود را انتخاب می‌کنند و تغییر می‌دهند (خویا، ۲۰۱۸). سیستم خودهای انگیزشی زبان مانند بسیاری از توانایی‌های دانش آموزان امری مادرزادی نیست و حاصل تعاملات فرد با محیط پیرامونش در فرایند رشد و اجتماعی شدن است و صفت‌های شخصیتی یک ویژگی فردی به خصوص در انجام امور است که امکان اجرای فعالیت‌های ارادی را می‌دهد (ادیب سرشکی، کنعانی و حسین زاده، ۱۳۹۵). بنابراین بسیاری از باورهای بارز دانش آموزان، افکار آنان، رفتارهای اجتماعی و به طور کلی ویژگی‌های بنیادین دانش آموزان اضطرابی را شکل می‌دهد، در حقیقت ناشی از سرشت فرد، ارتباط فرد با سایرین، اجتماع، خلاقیت و تطبیق پذیری است.

محدودیت‌های پژوهش شامل: محدودیت به جنسیت زن، محدودیت به دانش آموزان پایه نهم مدارس دولتی، محدودیت به موقعیت جغرافیایی پژوهش در شهر بابل، محدود شدن پژوهش به روش همبستگی که امکان علت یابی در آن میسر نمی‌باشد، با توجه به شرایط روحی و روانی افراد و شیوع بیماری کرونا فرایند نمونه گیری و تکمیل پرسشنامه با دشواری انجام گردید. به دیگر پژوهشگران توصیه می‌گردد در دیگر گروه‌های سنی و جنسیتی مطالعاتی انجام دهند که قدرت تعمیم نتایج به جامعه هدف را افزایش دهد. با توجه به تاثیر کاهشی صفت‌های شخصیتی و سیستم خودهای انگیزشی زبان در کاهش اضطراب زبان انگلیسی به مشاوران و روانشناسان

منجر به کاهش تجربه اضطراب یادگیری زبان انگلیسی می‌شود. وقتی دانش آموز برای موفقیت انگیزش بایدی و آرمانی مبتنی بر تلاش هدفمند پیدا می‌کند، انتظار پیامدهای مثبت دارد (همایونی و همایونی، ۱۳۹۷). منظور از انگیزش در این شرایط پرفشار، میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت و شرکت در فعالیت‌هایی کلاسی است که موفقیت در آن‌ها به کوشش و توانایی شخص وابسته است، که این کوشش وابسته به تنظیم هیجانی مناسب خواهد بود (بدمکیگلو، کاراتس و ارگین، ۲۰۱۷). از طرفی صفت‌های شخصیتی مبنای رسیدن به موفقیت در این شرایط عملکردی است زیرا یادگیری در مبنای آن یک فرایند اجتماعی است که همواره با اضطراب همراه می‌باشد. همچنین حالتی از یادگیری است که دانش آموز را وادار می‌کند، برای موفقیت، خشنودی و معیارهای شخصی عالی تلاش کند. صفت‌های شخصیتی گرایشی برای پیشی گرفتن از دیگران و تلاش برای دستیابی به موفقیت و پیشرفت، با توجه به ملاک‌های مشخص می‌باشد (فارسیان، رضائی و پناهنده، ۱۳۹۴). از طرفی در این فرایند تنظیم انگیزش را شامل می‌شود که سبب تفاوت عملکرد دانش آموزان از یکدیگر می‌شود. همچنین این صفت‌های شخصیتی به همراه سیستم انگیزشی ارتقا یافته به طریقه دریافت، ذخیره سازی، پردازش و انتقال اطلاعات توسط دانش آموزان در کاهش اضطراب یادگیری زبان انگلیسی کمک می‌رساند (عبداللهی و همایونی، ۱۳۹۸). صفت‌های شخصیتی با تعدیل و بسیج شناختی منجر به بهبود روش‌های تنظیم سیستم انگیزشی منجر می‌شود که فرضی به منظور توضیح فرایند واسطه بین محرک و پاسخ است و آن را به عنوان فرایند انتقال اطلاعات از محرک‌های عینی تا مفاهیم تفسیر شده توسط دانش آموز می‌دانند (اوزکایانک، ۲۰۲۰). تنظیم سیستم انگیزشی تفاوت دانش آموزان در مشاهده، تفکر و حل مشکلات، میزان انگیزش و ارزیابی دیگران را در نظر می‌گیرد و بین صفت‌های شخصیتی و تنظیم سیستم انگیزشی رابطه دو سویه را در نظر دارند، که منجر به عملکرد بهتر و تجربه اضطراب کمتر می‌شود (سلیمانی، سرخوش، نوری، دهقان و حسینیان، ۱۳۹۸). زیرا اضطراب همواره ناشی از عدم آگاهی از توانمندی و

عباس نژاد، شبنم؛ ذوقی، مسعود. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر تکنیک آموزش گروهی راهبردی خواندن بر کاهش اضطراب خواندن زبان آموزان، نشریه پژوهش‌های آموزشی و کاربردی زبان انگلیسی، ۹ (۱۸)، ۲۵-۴۸.

عبداله زاده، اسماعیل؛ پاپی، مصطفی. (۱۳۸۸). سیستم خودهای انگیزشی زبان دوم، اضطراب زبان دوم و رفتار واکنشی میان فراگیران ایرانی زبان انگلیسی، فناوری آموزش، ۳ (۳)، ۲۰۴-۱۹۳.

همایونی، سارا؛ همایونی، علیرضا. (۱۳۹۷). نقش ویژگی‌های شخصیتی در یادگیری زبان انگلیسی، پنجمین همایش ملی روان شناسی مدرسه، تهران.

همایونی، علیرضا (۱۳۹۴). مدل یابی روابط بین هوش هیجانی، خلاقیت، سیستم خودهای انگیزشی زبان و اضطراب زبان با یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دوزبانه. پایان نامه دکتری روانشناسی تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه امام رضا (ع)، مشهد.

هومن، حیدر علی. (۱۳۹۳). مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل. تهران: سمت، چاپ اول.

Ali Khalaf Ali, M. (2017). English Language Anxiety: Development and Validation of a Brief Measur. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 4 (2), 42-53.

ASMALI, M. (2017). Big Five Personality Traits and Test Anxiety among English as a Foreign Language Learners. *Igdir University Journal of Social Sciences*, (11).

Bahrudin, H., & Amir, Z. (2018). The Relationship Between Personality Traits and English Language Speaking Anxiety among Faculty of Economics And Management Undergraduates in UKM. *Jurnal Wacana Sarjana*, 2 (4), 1-17.

Bademcioglu, M., Karatas, H., & Ergin, A. (2017). The prediction of undergraduates' self-regulation strategies, motivational beliefs, attitudes towards English, and speaking anxiety on foreign language classroom anxiety. *Journal of Human Sciences*, 14 (1), 571-586.

De Vries, R. E., & Van Gelder, J. L. (2013). Tales of two self-control scales: Relations with Five-Factor and HEXACO traits. *Personality and Individual Differences*, 54(6), 756-760.

Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner. Individual Differences in Second Language Acquisition*. London, England: Lawrence Erlbaum.

Hofhuis J., Schilderman M.F., Verdooren A. (2020). Multicultural personality and effectiveness in an intercultural training

توصیه می‌گردد که به تکنیک‌های شناختی رفتاری مانند ارایه پاداش و ارایه تکلیف که از ابعاد سیستم‌های خودانگیزشی می‌باشند و تاثیر ابعاد اجتماعی توجه نمایند و منجر به کاهش اضطراب زبان انگلیسی گردد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نماید.

مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

ادیب سرشکی، نرگس؛ کنعانی، زاهد؛ حسین زاده، سمانه. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر استفاده از راهبردهای انگیزشی در کلاس زبان انگلیسی بر انگیزه دانشجویان. *مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد*. ۱۱ (۲): ۱۷۴-۱۸۴.

بشریپور، سجاد؛ طاهری فرد، مینا؛ محمدی، گلاویز (۱۳۹۸). ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی فرم کوتاه پرسشنامه شخصیتی هگزاکو-۲۴ سؤالی در دانشجویان. *فصلنامه اندازه گیری تربیتی*، ۹ (۳۶)، ۶۵-۸۹.

خطیب، حمیده؛ ناظر، محمد؛ نعمت الله زاده ماهانی، کاظم؛ صدر محمدی، رضوان (۱۳۹۵). رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی با شادکامی و رضایت شغلی بین کارکنان دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان. *مدیریت فرهنگ سازمانی*. ۱۴، ۴، ۱۱۶۱-۱۱۸۰.

رضایی، زینب؛ یوسفی، فریده. (۱۳۹۷). رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت و بهزیستی: نقش واسطه‌ای عاطفه مثبت و منفی، روشها و مدل‌های روانشناختی، ۹، ۳۴، ۱۵۴-۱۳۱.

سلیمانی، اسماعیل؛ سرخوش، مهدی؛ نوری پورلیاوی، رقیه؛ دهقان، بهناز؛ حسینیان، سیمین. (۱۳۹۸). بررسی نقش توضیحی پریشانی و اجتناب اجتماعی، انگیزه و خودکارآمدی تحصیلی در تبیین اضطراب کلاس زبان خارجی، *نشریه تدریس پژوهی*، ۷ (۴)، ۲۳۸-۲۵۴.

- anxiety among Turkish immigrants in the Netherlands. *International Journal of Bilingualism*, 22 (2), 159-179.
- Taguchi, T., Magid, M., & Papi, M (2009). The L2 motivational self system amongst Chinese, Japanese, and Iranian learners of English: A comparative study. In Z. Dörnyei & E. Ushioda (Eds.), *motivation, language identity and the L2 self* (pp. 6697). Clevedon: Multilingual Matters.
- Thompson, A. S., & Lee, J. (2014). The impact of experience abroad and language proficiency on language learning anxiety. *Tesol Quarterly*, 48 (2), 252-274.
- Ueki M., Takeuchi O. (2012). Validating the L2 Motivational Self System in a Japanese EFL Context: The Interplay of L2 Motivation, L2 Anxiety, Self-efficacy, and the Perceived Amount of Information. *Language Education & Technolog*, 49, 1-22.
- Vural, H. (2019). The relationship of personality traits with English speaking anxiety. *Research in Educational Policy and Management*, 1(1), 55-74.
- Van Niejenhuis, C., Otten, S., & Flache, A. (2018). Sojourners' second language learning and integration. The moderating effect of multicultural personality traits. *International Journal of Intercultural Relations*, 63, 68-79.
- Yuan, Z. (2018, July). A Study on the Relationship Between English Learning Anxiety and L2 Motivational Self-system Among Chinese College Students. In 4th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2018). Atlantis Press.
- simulation: The role of stress and pro active communication, *International Journal of Psychology*, 55 (5), 812-821
- Khairutdinova, M. R., & Lebedeva, O. V. (2016). Developing the Multicultural Personality of a Senior High School Student in the Process of Foreign Language Learning. *International journal of environmental and science education*, 11 (13), 6014-6024.
- Kurniasy, D. (2019). Students' English Speaking Anxiety Based on Personality Traits for Islamic Boarding School. *JL3T (Journal of Linguistics, Literature and Language Teaching)*, 5 (1), 23-46.
- KHOUYA, Y. B. (2018). English Language Anxiety and the Big Five Personality Factors.
- Kim D. (2020). Learning Language, Learning Culture: Teaching Language to the Whole Student, *ECNU Review of Education*, 3 (3), 519-541.
- Martinović, A., Sorić I. (2018). The L2 motivational self system, L2 interest, and L2 anxiety: A study of motivation and gender differences in the Croatian context, *Explorations in English Language and Linguistics*, 6 (1), 37-56.
- Özkaynak, O. (2020). A structural equation model on translanguaging practices, foreign language classroom anxiety, reconceptualized L2 motivational self system, and foreign language achievement of emergent bilinguals (Doctoral dissertation, Bilkent University).
- Papi, M. (2010). The L2 motivational self system, L2 anxiety, and motivated behavior: A structural equation modeling approach. *System*, 38, 467-479.
- Sevinç, Y., & Dewaele, J.M. (2018). Heritage language anxiety and majority language